

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Національний університет оборони України
Інститут стратегічних комунікацій

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ
У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ:
ПРОБЛЕМИ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

27 вересня 2023 року

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Київ – 2023

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Національний університет оборони України

Інститут стратегічних комунікацій

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ
У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ОБОРОНИ:
ПРОБЛЕМИ, ДОСВІД, ПЕРСПЕКТИВИ

IV Міжнародна науково-практична конференція
27 вересня 2023 року

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

Київ – 2023

Віктор СТРІЛЕЦЬ, д.т.н., проф.
ORCID: 0000-0001-5992-1195
E-mail: vstrelec1956@ukr.net
Сергій СТЕПАНЧУК
НУЦЗУ
ORCID: 0000-0002-6618-4119
E-mail: stepanchukdsns@gmail.com

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ГУМАНІТАРНОГО РОЗМІНУВАННЯ В РАДІАЦІЙНО-ЗАБРУДНЕНІЙ МІСЦЕВОСТІ

На цей час понад 95% території зони відчуження Чорнобильської АЕС, в першу чергу в лісистій місцевості, заміновано. Не є виключеним і мінування Запорізької АЕС або застосування російськими окупантами тактичної ядерної зброї. В доповіді показано, що важливою та нерозв'язаною частиною проблеми гуманітарного розмінування є відсутність закономірностей оперативної діяльності саперів ДСНС в умовах радіаційного забруднення.

Враховуючи унікальність такої ситуації (ніде в світі вона ніколи не розглядалась), яка є притаманною тільки Україні, коли сапер ДСНС повинен застосовувати як засоби бронезахисту, такі засоби індивідуального захисту органів дихання та шкіри, були проведені експериментальні дослідження щодо визначення закономірностей гуманітарного розмінування в умовах радіаційного забруднення в залежності від захисного спорядження. У якості контрольної вправи було обрано “здьоргування вибухонебезпечного предмету”. Її вибір

пояснюється тим, що практика розмінування забрудненої вибухонебезпечними предметами місцевості після її звільнення від російських окупантів показала, що навіть на мирних територіях вони використовують підлу практику подвійного мінування, коли основна міна додатково мінується міною-ловушкою.

Робоча гіпотеза полягала в тому, що отримання закономірностей виконання типових операцій гуманітарного розмінування в умовах радіаційного забруднення саперами ДСНС у вигляді функцій розподілу часу їх виконання дозволить здійснити їх порівняльний кількісний аналіз з урахуванням обраного комплексу засобів індивідуального захисту особового складу. Реалізація запропонованого способу порівняльного аналізу закономірностей виконання типових операцій гуманітарного розмінування в умовах радіаційного забруднення саперами ДСНС здійснюється шляхом порівняння часу реалізації способу зборгування протитанкової міни ПТМ, яка знаходиться на відстані 50 м від укриття, де розміщується сапер під час виконання найбільш небезпечної етапу, в трьох різних варіантах використання комплексу засобів індивідуального захисту піротехніками ДСНС за різних умов можливого радіаційного впливу: варіант 1 – комбінація захисного костюма Л-1, бронезахисту типу захисний бронежилет IV рівня захисту, захисний бронешолом III-A рівня захисту та респіратору типу ЗМ 6200 ffp3; варіант 2 – комбінація захисного костюма Л-1, бронезахисту типу захисний бронежилет IV рівня захисту, захисний бронешолом III-A рівня захисту та фільтрувального протигазу типу ГП-5; варіант 3 – комбінація захисного костюма Л-1, бронезахисту типу захисний бронежилет IV рівня захисту, захисний бронешолом III-A рівня захисту та апарата на стисненому повітрі типу Dräger 7000.

Порівняльний аналіз закономірностей гуманітарного розмінування в умовах радіаційного забруднення в залежності від захисного спорядження саперів ДСНС показав, що якщо, час виконання типових операцій в комплекті захисного спорядження, до якого входить ізолюючий апарат захисту органів дихання, суттєво (із рівнем значимості $\alpha=0,05$) відрізняється від їх виконання в комплекті, до якого входить фільтрувальний протигаз, то час виконання в комплекті із респіратором класу ffp3 практично не відрізняється (на рівні значимості $\alpha=0,05$) від часу виконання в комплекті із фільтрувальним протигазом.

Сильною стороною отриманих результатів є визначення достовірних показників (з рівнем значимості $\alpha=0,05$), які можуть бути основою для обґрунтування конкретних пропозицій щодо організації робіт з гуманітарного розмінування в умовах радіаційного забруднення, вибору засобів індивідуального захисту, обґрунтування тактико-технічних вимог до них як на етапі створення, так і на етапі придбання, визначення особливостей підготовки саперів. Так, видно, що не має сенсу займатись подальшими дослідженнями особливостей відповідної діяльності саперів в респіраторах класу ffp3, оскільки кожний з них має індивідуально закріплений фільтрувальний. З урахуванням виконання більшості

робіт з гуманітарного розмінування в умовах радіаційного впливу на відкритій місцевості, основну увагу під час подальших досліджень доцільно приділити визначенню оперативно-технічних рекомендацій щодо підвищення ефективності відповідної оперативної діяльності в комплексах індивідуального захисту сапера, до складу яких входять фільтрувальні протигази.

Одночасно необхідно відмітити, що застосування обраного підходу в практичній діяльності супроводжується трудомісткістю проведення експериментальних досліджень, результати яких є основою для науково-обґрунтованих рішень щодо підвищення ефективності дій особового складу піротехнічних підрозділів в радіаційно-забрудненій місцевості, оскільки для здійснення цього процесу необхідно залучити висококваліфікованих спеціалістів, які одночасно мають знання та навички як в практиці розмінування та іншої оперативної діяльності в умовах радіаційного забруднення, так і в організації експериментальних досліджень таким чином, щоб були отримані статистично значимі результати, які стануть основою відповідних пропозицій.